

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016. Section: Social Sciences
 ISBN: 978-606-8624-17-4

THE FACTORING CONTRACT

Izabela Bratiloveanu, Assist., PhD
University of Craiova

Abstract: Art. 6 para. (2) b) of Law no. 469/2002 on certain measures for strengthening the contractual discipline defines the factoring contract as a contract between a party called adherent supplying goods or providing services, and a bank or financial institution specializing called factor, whereby it latter shall finance, pursuing claims and credit risks preservation and adherent gives to the factor, by way of sale, claims arising from the sale of goods or provision of services to third parties. The factoring contract is a contract of adhesion, consensual, mutually binding, commutative and with successive performance. Today, factoring is an unnamed contract covered by the provisions of art. 1168 Civil Code.

Keywords: adherent; factor; debtor; unnamed contract; Romanian Factoring Association.

1. Considerații introductive

Factoringul, tehnică de finanțare pe termen scurt, a apărut acum două secole ca urmare a comerțului dintre S.U.A. și Marea Britanie. După cum s-a remarcat într-o lucrare de specialitate: „industriașii englezi care livrau produse textile emigranților englezi, pătrunzând din ce în ce mai profund spre vest, apreciară că este indispensabil să găsească garanți pentru asigurarea exporturilor lor. Fără îndoială, aceștia fură primii factori. Procedul s-a răspândit ulterior în relațiile inter-americane. El era introdus în Europa în 1960 odată cu stabilirea unei rețele internaționale de factori în Marea Britanie, apoi pe continent”¹.

În România, potrivit datelor furnizate de A.R.F., piața de factoring a început să se dezvolte încă din 1993 prin departamente specializate ale unor bănci, iar din 2006 s-au înființat instituții financiare nebancale specializate. În prezent, pe piața românească de factoring sunt 15 jucători. În scopul de a proteja și de a reprezenta interesul general al sectorului de factoring și al persoanelor angajate în această activitate, în anul 2011, a fost înființată Asociația Română de Factoring (A.R.F.) care are în prezent nouă membrii: Acces Financial Services I.F.N., Banca Comercială Română S.A., Banca Transilvania SA, BRD- Groupe Société Générale S.A., Banca de Export-Import a României EximBank SA și I.F.N. Next Capital Finance S.A. Doar în ultimii cinci ani, piața românească de factoring a crescut cu peste 100%, iar în anul 2015 a înregistrat cel mai mare avans din Europa (35%), atingând nivelul de 3,65 miliarde de euro². Domeniile construcții, energie, tehnologia informației și comunicații, metale, chimicale și reciclare,

¹ C. Gavalda, *Factoring*, Encyclopédie juridique, tome 2, Dalloz, Paris, 1978, nr. 2.

² Comunicat de presă din 25 mai 2016 al A.R.F., disponibil pe www.asociatiadefactoring.ro, accesat la data de 1.11.2016.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. Section: Social Sciences
 ISBN: 978-606-8624-17-4

transporturi au înregistrat creșteri semnificative, sectorul cel mai puțin finanțat prin factoring fiind farma.

Avantajele pe care le oferă factoringul au făcut ca acesta să devină o tehnică de finanțare pe termen scurt din ce în ce mai atractivă pentru furnizorii de mărfuri și prestatorii de servicii români.

2. Noțiune

În dreptul român, contractul de factoring a fost definit în art. 2 lit. b) din Ordonanța de urgență nr. 10/1997 cu privire la diminuarea blocajului financiar și a pierderilor din economie³ ca fiind „un contract încheiat între o parte, denumită aderent, furnizoare de mărfuri sau prestatoare de servicii, și o societate bancară sau o instituție financiară specializată, denumită factor, prin care aceasta din urmă asigură finanțarea, urmărirea creanțelor și protecția riscurilor de credit, iar aderentul cedează factorului, cu titlu de vânzare sau gaj, creanțele născute din vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii pentru terți”. Această definiție legală confundă contractul de factoring cu contractul comercial de gaj⁴. De asemenea, în mod eronat art. 2 alin. (2) din acest act normativ încadrează contractul de factoring în categoria instrumentelor de plată⁵.

Această primă definiție este corectată în baza art. 146 din Anexa la Ordinul nr. 1418/1997 al ministrului de stat, ministrului de finanțe și guvernatorului B.N.R. privind planul de conturi pentru societățile bancare și normele metodologice de utilizare a acestuia. Se arată că “factoringul este operațiunea prin care clientul, denumit “aderent”, transferă proprietatea creanțelor (facturilor) sale comerciale băncii, denumită “factor”, aceasta având obligația, conform contractului încheiat, de a asigura încasarea creanțelor aderentului, asumându-și riscul de neplată a acestora”.

În fine, art. 6 din Legea nr. 469/2002 privind unele măsuri pentru întărirea disciplinei contractuale⁶ încadrează în mod corect contractul de factoring, alături de cel de forfetare în categoria mecanismelor de mobilizare a creanțelor, și-l definește ca fiind “contractul încheiat între o parte, denumită aderent, furnizoare de mărfuri sau prestatoare de servicii, și o societate bancară sau o instituție financiară specializată, denumită factor, prin care aceasta din urmă asigură finanțarea, urmărirea creanțelor și prezervarea contra riscurilor de credit, iar aderentul cedează factorului, cu titlu de vânzare, creanțele născute din vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii către terți”. De subliniat că potrivit acestui act normativ factorul trebuie să-și asume *trei obligații* în raporturile sale cu aderentul, fără posibilitatea de a opta între ele: finanțarea, urmărirea creanțelor și asigurarea contra riscurilor de credit.

³ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 72 din 22 aprilie 1997.

⁴L. Smarandache, A. Dodocioiu, *Considerații privind contractul de factoring*, Revista de Științe Juridice nr. 4/2008, p. 99.

⁵ Prin instrument de plată se înțelege numerarul și substitute de numerar, document, înscris, titlu de credit exprimat într-o valută și utilizat în operațiunile de efectuare a plăților (lichidarea creanțelor), întrebuițarea numerarului, valutei efective și aurului. Sunt instrumente de plată: cambia, biletul la ordin, cecul, acreditivul, scrisoarea de credit, dispoziția de încasare, factura, acțiunile, obligațiunile, cecurile de călătorie, cărțile de credit, cărțile de debit, cecurile aferente cărților de credit etc. A se vedea http://www.rubinian.com/dictionar_detalii.php?id=4447, accesat la 1.11.2016.

⁶ Publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 529 din 19 iulie 2002.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. *Section: Social Sciences*
 ISBN: 978-606-8624-17-4

Pe plan internațional, contractul de factoring este reglementat de Convenția UNIDROIT de la Ottawa privind contractul internațional de factoring, adoptată la 28 mai 1988 și de Convenția Națiunilor Unite privind cesiunea de creanță în comerțul internațional, de la New York din 2001⁷.

Data fiind funcția importantă pe care factoringul internațional o avea de jucat în dezvoltarea comerțului internațional, se impunea adoptarea unei reglementari unitare a acestuia, ceea ce a condus la încheierea Convenției de la Ottawa, unde se arată că prin contract internațional de factoring se înțelege un contract încheiat între o parte (furnizorul) și o altă parte, întreprinderea de factoring (cesionarul), în temeiul căruia:

-furnizorul cedează cesionarului creanțele născute din contracte de vânzare de mărfuri încheiate între furnizor și clienții săi (debitorii). Sunt excluse creanțele care poartă asupra mărfurilor cumpărate cu titlu principal pentru folosul personal, familial sau casnic;

-factorul trebuie să-și asume cel puțin două din următoarele funcții: finanțarea furnizorului; ținerea conturilor referitoare la creanțe; încasarea creanțelor și protecția împotriva insolvenței debitorilor;

-cesiunea creanțelor este notificată debitorului⁸.

Pe această temă, în literatura de specialitate mai veche s-a arătat că „Factoringul este contractul prin care o parte, numită aderent, transferă în proprietate o anumită categorie a creanțelor sale unei alte părți, numită factor, care, în schimbul unui comision, se obligă să-i achite aderentului valoarea lor, subrogându-se acestuia în drepturile sale față de debitorii creanțelor cedate și pe care urmează să le încaseze”⁹.

Un alt teoretician care a analizat contractul de factoring l-a definit astfel: “un contract comercial încheiat între doi comercianți, aderent și factor, în temeiul căruia factorul preia în proprietate de la aderent creanțele acestuia asupra debitorilor cedați – rezultate din contracte de vânzare de mărfuri sau prestare de servicii încheiate în prealabil cu aceștia - și, odată cu creanțele acceptate, își asumă obligația de finanțare a aderentului prin plata anticipată a respectivelor creanțe, obligația de încasare de la debitorii cedați a plăților acestora, precum și obligația de garantare împotriva riscului de credit, respectiv împotriva riscului de neplată, la scadență, a creanțelor în cauză de către debitorii cedați”¹⁰.

3. Mecanismul factoringului

⁷ Convenția de la New York prevalează asupra Convenției UNIDROIT cu privire la factoring-ul internațional, însă în măsura în care nu se aplică drepturilor și obligațiilor unui debitor, nu exclude aplicarea Convenției de la Ottawa cu privire la aceste drepturi și obligații. Pentru o analiză pertinentă, a se vedea I. Cernăianu, *Contractul comercial internațional de factoring*, Revista de Drept Comercial nr. 6/1996, pp. 55-66.

⁸ Este de remarcat că, spre deosebire de Convenția UNIDROIT, Legea nr. 469/2002 reglementa trei obligații pe care factorul trebuie să și le asume în relația sa cu aderentul, fără a avea posibilitatea de opțiune între acestea: finanțează, urmărește creanțele și asigură împotriva riscurilor de credit. A se vedea, A. Pătlăgeanu, A. Lefter, *Contractul de factoring*, Revista de Drept Comercial nr. 11/2004, p. 107.

⁹B. Ștefănescu, I. Rucăreanu, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983, p. 231.

¹⁰ B. Vartolomei, *Contractul de factoring*, Editura Lumina Lex, București, 2006, p. 229.

x, 1996, p. 30.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016. Section: Social Sciences
 ISBN: 978-606-8624-17-4

În doctrină, mecanismul de aplicare a operaţiunilor de factoring a fost rezumat astfel: aderentul, în baza contractului de factoring, remite factorului facturile în original sau în copie legalizată cu menţiunea că au fost cedate şi că plata urmează să se facă către factor; subrogarea factorului în drepturile aderentului trebuie să fie notificată debitorului ca acesta să facă plata numai către factor; factorul plăteşte aderentului valoarea nominală a factorilor, mai puţin comisionul fie imediat, deci înainte de scadenţa lor (*old line factoring*), fie la data scadenţei, dacă contractul a fost încheiat sub această formă (*maturity factoring*); în practică, se utilizează sistemul ca factorul să plătească imediat numai într-o proporţie valoarea facturilor, urmând ca diferenţa să fie regularizată după realizarea creanţei¹¹.

În cele mai multe cazuri există un contract-cadru de factoring care cuprinde promisiunea factorului de a cumpăra şi cea a aderentului de a vinde toate creanţele sau pe cele care corespund unor criterii pe care le stabilesc părţile şi, cu fiecare transfer de creanţe, este încheiat un contract de factoring propriu-zis¹².

Este de subliniat că aderentul poate transmite doar parţial o creanţă şi să recupereze în nume propriu restul.

4. Clauze specifice contractului de factoring

Contractul de factoring cuprinde *oclauză de exclusivitate* care implică faptul că aderentul este obligat să prezinte doar factorului toate facturile cuprinzând creanţele asupra debitorilor, iar factorul poate să le accepte numai pe cele care prezintă un grad ridicat de certitudine privind plata lor la scadenţă de către debitori.

De asemenea, contractul de factoring cuprinde *o clauză de globalitate* prin care aderentul îi cedează factorului toate creanţele sale asupra debitorilor. Astfel, se evită cedarea de către aderent numai a creanţelor incerte, dificil de recuperat şi să recupereze el însuşi creanţele certe, reuşind astfel să economisească comisionul de factoring.

Cele două clauze sunt interdependente.

5. Participanţii la tehnica de factoring

Factoringul este o operaţie tripartită în care sunt implicaţi: aderentul, factorul şi debitorul cedat. **1) Aderentul** este un vânzător de mărfuri sau prestator de servicii, cu livrarea mărfurilor sau prestare de servicii succesive. De regulă, aderentul este comerciant persoană fizică sau juridică¹³. Alături de alţi autori, apreciem şi noi că aderent poate fi şi o persoană juridică

¹¹Pentru dezvoltări, a se vedea V. Angheliescu, Al. Deteşan, E. Hutira, *Contracte comerciale internaţionale*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1983, p. 155.

¹²T. Bonneau, *Droit bancaire*, Ed. Montchrestien, 1994, p. 321, apud. V. Mircea, *Contractul de factoring*, Revista de Drept Comercial nr. 6/2000, p. 121. Încheierea contractului-cadru de factoring se justifică prin aceea că părţile pot conveni să transfere inclusiv creanţe care nu există la data acordului de voinţă, pentru a se evita transferul tuturor creanţelor creditorului, fără o selecţie prealabilă.

¹³ Este de subliniat că pentru definirea comercianţilor, legiuitorul român foloseşte criteriul înmatriculării sau înregistrării în registrul comerţului. Conform art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011, "În cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianţi se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înmatriculării în registrul comerţului, potrivit art. 1 din Legea nr. 26/1990 privind registrul comerţului, republicată, cu modificările şi completările ulterioare, precum şi cu cele aduse prin prezenta lege". Iar, potrivit art. 11 din Legea nr. 71/2011, au obligaţia să ceară înmatricularea sau, după caz, înregistrarea în registrul comerţului: persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale, întreprinderile familiale, societăţile comerciale, companiile naţionale şi societăţile

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. Section: Social Sciences
 ISBN: 978-606-8624-17-4

necomerciant, precum o asociație sau o fundație întrucât prin lege li se recunoaște capacitatea de a desfășura activități economice¹⁴;

2)Factorul poate fi doar un comerciant persoană juridică. Conform art. 11 lit. b) din Legea bancară nr. 58/1998¹⁵, factoringul este inclus în activitățile premise băncilor, ca formă de credit, alături de contractele de consum, creditele ipotecare, finanțarea tranzacțiilor comerciale, scontare și forfetare. De asemenea, face parte din activitățile de creditare care pot fi desfășurate de către instituțiile financiare nebankare¹⁶. În fine, pot avea calitatea de factor societățile comerciale care au ca obiect de activitate operațiunile de factoring (cod CAEN 6499 – Alte intermediari financiare n.c.a.).

3)Debitorul cedat are calitatea de comerciant persoană fizică sau juridică, fiind un cumpărător de mărfuri sau un beneficiar al prestațiilor de servicii tradițional al furnizorului, căruia îi datorează contravaloarea lucrărilor sau prestațiilor efectuate¹⁷.

6. Caracteresle juridice ale contractului de factoring

Reținem următoarele caractere juridice ale contractului de factoring:

-*Contract sinalagmatic*, deoarece generează de la data încheierii sale obligații reciproce și interdependente în sarcina ambelor părți. Factorul se obligă să asigure finanțarea, urmărirea creanțelor și prezervarea contra riscurilor de credit, iar aderentul se obligă să transmită dreptul de proprietate asupra creanțelor născute din vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii;

-*Contract consensual*, deoarece ia naștere prin simplul acord de voință al părților. Forma scrisă este o condiție cerută *ad probationem*. În practică nicio bancă nu va încheia un contract de factoring decât în formă scrisă¹⁸.

-*Contract cu titlu oneros* deoarece fiecare parte urmărește realizarea unui folos material. Factoringul este *esențialmente oneros*; fără existența unui preț pe care factorul îl plătește pentru creanțele cedate de aderent, nu putem vorbi de un contract de factoring¹⁹.

-*Contract cu executare succesivă* deoarece se execută treptat, în timp, purtând asupra unei succesiuni de prestații, nu asupra uneia singure.

-*Contract cu caracter intuitu personae*, conform doctrinei majoritare, deoarece se încheie în considerarea caracteristicilor aderentului: competență profesională, stabilitatea clientelei, onorabilitate, credibilitate etc. Unii autori pun sub semnul întrebării acest caracter deoarece

naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile europene, societățile cooperative europene și grupurile europene de interes economic cu sediul principal în România, precum și alte persoane fizice și juridice prevăzute de lege. A se vedea, I. Bratiloveanu, *Elemente de dreptul afacerilor*, Editura Sitech, Craiova, 2015, p. 55.

¹⁴ În acest sens, B. Vartolomei, *op. cit.*, p. 49, L. Stănculescu, V. Nemeș, *Dreptul contractelor civile și comerciale în reglementarea noului Cod Civil*, Editura Hamangiu, București, 2013, p. 613.

¹⁵ Republicată în temeiul art. II din Legea nr. 443/2004 publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1035 din 9 noiembrie 2004.

¹⁶ Art. 14 alin. (1) din Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebankare publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 259 din 21 aprilie 2009. În sensul legii, sunt instituții financiare nebankare entitățile, altele decât instituțiile de credit care desfășoară activitate de creditare cu titlu profesional.

¹⁷ I. Cernăianu, *op. cit.*, p. 55.

¹⁸ L. Săuleanu, *Drept bancar și valutar. Drept vamal. Jurisprudență*, Editura Sitech, Craiova, 2005, p. 158.

¹⁹ A. Pătlăgeanu, A. Lefter, *op. cit.*, p. 108.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. Section: Social Sciences
 ISBN: 978-606-8624-17-4

decizia factorului de a finanța este influențată de aspecte pecuniare și mai puțin de cele personale ale părților implicate în mecanismul factoringului. Un argument în plus este că regulile specifice contractelor intuitu personae (revocarea, moartea părților, incapacitatea etc) nu se aplică la acest contract²⁰.

-*Contract de adeziune*: factorul este cel care impune condițiile contractuale, în practică acesta având posibilitatea de a selecta debitorii și de a refuza preluarea unor creanțe îndoielnice ale aderentului²¹.

-*Contract accesoriu* deoarece existența sa este predeterminată de raporturile preexistente dintre aderent și debitor din care iau naștere creanțele cesionate în favoarea factorului.

-*Contract comutativ* deoarece, de regulă, părțile își cunosc întinderea obligațiilor încă din momentul încheierii contractului. Contractul de factoring poate fi *aleatoriu* în cazul factoringului fără regres, factorul fiind cel care suportă riscul insolvabilității debitorului²².

-*Contract nenumit*: În prezent, legea nr. 469/2002 fiind abrogată²³, contractul de factoring este un contract nenumit, adică legiuitorul nu îl nominalizează ca tip de contract distinct²⁴.

-*Contract complex*: cuprinde o cesiune de creanță, o subrogare convențională consimțită de creditor și obligații suplimentare pentru factor față de un cesionar sau subrogat personal constând în: ținerea contabilității postului clienți din evidențele cedentului, ținerea conturilor referitoare la creanțele cedate, preluarea riscului de credit și finanțarea aderentului.

-*O condiție specială de validitate a contractului de factoring* constă în remiterea materială a facturilor de către aderent factorului.

7. Funcțiile contractului de factoring

Factoringul tradițional, clasic (old line factoring) îndeplinește următoarele două funcții:

-*instrument de finanțare pe termen scurt* deoarece factorul se comportă față de aderent ca un finanțator, prin plata înainte de scadență a mărfurilor furnizate sau a serviciilor prestate de aderent debitorilor. Subliniem că factoringul accelerează rotația capitalului unei societăți, contribuind astfel, prin creșterea numărului de rotații efectuate într-o perioadă de timp, la realizarea unei cifre de afaceri mai mari;

-*instrument de gestiune comercială* deoarece factorul se obligă să înregistreze facturile, să urmărească debitorii aflați în întârziere de plată, să încaseze plățile, să promoveze acțiuni în instanță în caz de neplată a creanțelor ajunse la scadență.

8. Clasificarea operațiunilor de factoring

În funcție de momentul achitării creanțelor pe care factorul le cumpără de la aderent și a serviciilor suplimentare oferite acestuia din urmă, distingem între:

²⁰ A se vedea L. Stănciulescu, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 611.

²¹ I. Turcu, *Operațiuni și contracte bancare*, Editura Lumina Lex, București, 1995, p. 353.

²² A se vedea L. Stănciulescu, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 611.

²³ Prin Legea nr. 246/2009 publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 450 din 30 iunie 2009.

²⁴ L. Stănciulescu, *Curs de drept civil. Contracte*, ediția a 2-a revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2014, p.36.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. Section: Social Sciences

ISBN: 978-606-8624-17-4

-*Factoring tradițional, clasic (old line factoring)*: plata creanțelor se face în momentul primirii acestora, deci mai înainte ca ele să ajungă scadență. În acest caz, factorul își asumă obligația de finanțare, de gestiune și de garanție. În cazul factoringului tradițional, data cesiunii este însăși data nașterii creanței respective (sau câteva zile după aceasta)²⁵;

-*Factoring la scadență (maturity factor)*: factorul plătește creanțele la momentul scadenței, nu în cel al primirii lor. Obligația preponderentă nu este creditul, ci garantarea lui²⁶. De precizat că în cazul factoringului la scadență, data cesiunii este data exigibilității creanțelor;

-*Factoring de agent (agency factor)*: factorul cumpără creanțele aderentului, plătindu-le anticipat și preluând riscul de neplată din partea debitorilor cedați, iar aderentul își asumă obligația de gestiune a creanțelor. Prin urmare, aderentul se comportă ca un agent al factorului pe contul căruia încasează plata de la debitorii cedați cărora nu a fost obligat să le notifice cesiunea creanțelor în cauză²⁷.

Din punctul de vedere al confidențialității operațiunii, contractul de factoring poate fi:

-*Factoring închis (scontare confidențială a facturilor)*: oferă posibilitatea de a păstra confidențialitatea cu privire la faptul că aderentul a apelat la un factor;

-*Factoring deschis*: aderentul cedează factorului toate creanțele și îi notifică pe debitori cu privire la acest aspect.

În funcție de dreptul de regres pe care factorul îl poate exercita asupra aderentului, distingem între:

-*Factoring cu regres (factoring with recourse)*: se caracterizează prin aceea cădacă debitorul cedat nu plătește la scadență, factorul are drept de regres împotriva aderentului;

-*Factoring fără regres (non-recourse factoring)*: această formă a contractului de factoring presupune că factorul nu se poate îndrepta împotriva aderentului în vederea recuperării contravalorii facturilor.

În funcție de participanții la operațiunea de factoring, distingem între:

-*Factoring intern*: se desfășoară pe teritoriul unei singure țări, intervenind un singur factor;

-*Factoring internațional*: presupune ca aderentul și clienții săi, debitorii cedați să-și aibă sediul sau domiciliul pe teritoriul unor state diferite și intervenția a doi factori: de import și de export. Exportatorul (aderentul) încheie un contract de factoring prin care cedează toate creanțele sale asupra clienților importatori din străinătate factorului de export. La rândul său, factorul de export cedează creanțele unui factor din țara în care vor fi livrate bunurile, denumit factor de import care joacă un rol cheie în operațiune deoarece este cel care realizează creanțele de la importatori și suportă riscul insolvabilității acestora.

9. Efectele contractului de factoring

În continuare vor fi detaliate efectele contractului de factoring între părți (inter partes) și față de debitorii cedați.

Efectele contractului de factoring între părți sunt:

²⁵ T. R. Popescu, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică, ediția a 2-a, București, 1983, p. 341.

²⁶ O. Ghiță, A. Calotă Ponea, *Contractul de factoring – modalitate specială de mobilizare a creanțelor utilizată de instituțiile de credit*, Revista de Științe Juridice nr. 3/2006, p. 92.

²⁷B. Vartolomei, *op. cit.*, p. 36.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. *Section: Social Sciences*
 ISBN: 978-606-8624-17-4

Obiectul obligației aderentului este transferul creanțelor existente sau viitoare, dacă la momentul încheierii contractului sau la nașterea acestora ele sunt determinabile, scutind părțile să negocieze și să încheie un nou contract, de fiecare dată. Împreună cu creanțele, vor fi predate factorului înscrisurile constatatoare, constând în facturi, procese-verbale, contracte etc. Cesionarea creanței către factor poate fi realizată fără să fie necesar acordul debitorului²⁸. Factorul va dobândi creanțele cu toate accesoriile ce le însoțesc: garanții reale sau personale, privilegii, penalități, dobânzi etc²⁹.

O altă obligație a aderentului este cea de garanție a creanțelor, în baza art. 1585 C. Civ. Aderentul garantează existența valabilă a creanței în raport cu data cesiunii.

Părțile pot stipula expres în contractul de factoring că aderentul este cel care își asumă că refuzul de plată sau de insolvabilitate al debitorului cedat. În acest caz, factorul își rezervă dreptul de regres împotriva aderentului dacă debitorul nu a achitat la scadență creanțele transferate din orice cauză. În lipsa unei prevederi contractuale exprese, operează prezumția că creanța a fost preluată cu toate riscurile, inclusiv cel de neplată din partea debitorului cedat. În această ipoteză, dacă la scadență debitorul cedat refuză să plătească creanțele, factorul nu se poate îndrepta împotriva aderentului pentru recuperarea sumelor plătite.

Susținem și noi, alături de alți autori, că o altă obligație ce revine aderentului este de a notifica cesiunea creanței debitorului cedat³⁰. Totuși, fiind vorba de un contract nenumit, părțile sunt libere să stipuleze în sarcina oricăreia din ele această obligație. Prin notificare se evită o plată cu bună-credință către alte persoane. Potrivit art. 1578 (1) lit. a) C. Civ., debitorul cedat este obligat să plătească cesionarului din momentul în care acceptă cesiunea printr-un înscris cu dată certă³¹. Notificarea debitorului cedat trebuie să se facă în scris, pe suport hârtie sau în format electronic și va trebui să specifice cine sau în numele cui este făcută, să identifice în mod rezonabil creanța cedată și să se solicite debitorului să plătească factorului.

De asemenea, aderentul este obligat să plătească factorului remunerația stabilită³².

În fine, aderentului îi revine obligația să comunice factorului toate informațiile pe care le deține cu privire la debitorii cedați, de natură să faciliteze factorului încasarea facturilor.

²⁸De altfel, Convenția UNIDROIT privind contractul internațional de factoring prevede expres în art. 6: „1. Cesionarea creanței de către furnizor cesionarului poate fi realizată, în pofida oricărei convenții între furnizor și debitor care ar interzice o asemenea cesiune”.

²⁹ L. Stănculescu, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 615.

³⁰*ibidem*.

³¹Pentru opinia că este valabilă acceptarea debitorului cedat și când este făcută sub forma înscrisului sub semnătură privată, a se vedea L. Stănculescu, V. Nemeș, *op. cit.*, p. 615.

³² Remunerația depinde de obligațiile asumate de factor prin contract. De o manieră generală, remunerația factorului include comisionul de factoring, comisionul de finanțare și eventual agio-ul. Comisionul de factoring acoperă cheltuielile efectuate de factor cu verificarea creanțelor și cu operarea contului curent deschis aderentului. Comisionul de finanțare se situează cel puțin la nivelul dobânzii pieței bancare practicată la creditele pe termen scurt și se aplică la sumele plătite anticipat de către factor. Uneori, remunerația factorului cuprinde o sumă suplimentară – „agio” care este o garanție împotriva riscului de neplată a creanțelor de către debitorii cedați. Pentru o prezentare amănunțită privind modul de calcul al remunerației cuvenite factorului, vezi B. Vartolomei, *op. cit.*, p. 78.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
 Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016. *Section: Social Sciences*
 ISBN: 978-606-8624-17-4

Factorul are ca principală obligație să plătească aderentului contravaloarea facturilor acceptate spre încasare, devenind astfel finanțator al aderentului³³. De asemenea, factorul trebuie să încaseze creanțele la scadență și să suporte riscul insolvabilității debitorilor, ca urmare a subrogării sale în toate drepturile și obligațiile aderentului³⁴. Ca proprietar al creanțelor, factorul nu are drept de regres împotriva aderentului. Totuși, în cazul inexistenței totale sau parțiale a creanței, el are o acțiune în repetițiune a plății nedatorate.

În plus, factorul este însărcinat cu păstrarea evidenței operațiunilor de factoring. Aderentul remite factorului, la termenele stabilite prin contract, facturile însoțite de un borderou care conține următoarele date: creanțele cedate, cu drepturile accesorii și acțiunile respective; declarația de transmitere a creanțelor în proprietatea factorului; cererea de plată a facturilor, în schimbul unei chitanțe subrogatorii³⁵.

În continuare, vom face unele precizări privind **efectele contractului de factoring asupra debitorului cedat**.

Principalul efect al contractului de factoring față de debitorul cedat este acela că, după ce este notificat sau acceptă plata, poate plăti valabil doar în mâinile factorului la data la care creanțele devin exigibile.

Factorul, care devine prin subrogare proprietar al creanțelor transmise, poate introduce o acțiune în plată contra debitorului.

Debitorul poate să invoce contra factorului orice excepție inerentă creanței deoarece aceasta i-a fost transmisă împreună cu viciile care o afectează, iar celelalte excepții doar dacă au luat naștere înainte de subrogare. Astfel, factorul poate să exercite împotriva aderentului orice drept la compensație în privința drepturilor sau a acțiunilor existente contra aderentului, la data notificării.

Față de debitori, contractul de factoring le este opozabil numai atunci când sunt notificați și în unele cazuri când factorul solicită debitorilor să accepte cesiunea și prin specificarea pe facturile emise de aderent către debitor a faptului că acestea sunt cesionate în favoarea factorului.

Este de reținut că debitorul cedat va păstra contra factorului toate drepturile și apărările pe care le avea împotriva aderentului.

10. Încetarea contractului de factoring

În contractul de factoring, părțile specifică cazurile de încetare a contractului. În lipsa unor prevederi contractuale exprese, se aplică regulile obligațiilor comerciale privind încetarea contractelor.

11. Bibliografie

³³Fără a intra în detalii, arătăm că în practică, factorii deschid un cont curent pe numele aderentului înscriind la debit suma reprezentând remunerația sa și la credit cuantumul reprezentând valoarea nominală a creanțelor cedate de aderent. Plata se face prin alimentarea contului ce se va înscrie ca un debit al factorului și credit al aderentului. Vezi și B. Vartolomei, *op. cit.*, p. 81.

³⁴În cazul factoringului cu regres, în contract se prevede expres că riscul neplății și al insolvenței debitorului cedat va fi asumat de aderent, caz în care factorul are acțiune în regres împotriva aderentului.

³⁵V. Pătulea, C. Turianu, *Curs de drept comercial român*, Ed. All Beck, 1999, p. 129.

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, 2016. Section: Social Sciences

ISBN: 978-606-8624-17-4

1. Anghelescu V., Deteşan Al., Hutira E., *Contracte comerciale internaționale*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1983.
2. Bratiloveanu I., *Elemente de dreptul afacerilor*, Editura Sitech, Craiova, 2015.
3. Cernăianu I., *Contractul comercial internațional de factoring*, Revista de Drept Comercial nr. 6/1996, pp. 55-67.
4. Gavalda C., *Factoring*, Encyclopédie Juridique, tome 2, Dalloz, Paris, 1978.
5. Ghiță O., Calotă Ponea A., *Contractul de factoring – modalitate specială de mobilizare a creanțelor utilizată de instituțiile de credit*, Revista de Științe Juridice nr. 3/2006, pp. 89-94.
6. Mircea V., *Contractul de factoring*, Revista de Drept Comercial nr. 6/2000, pp. 121-127.
7. Pătlăgeanu A., Lefter A., *Contractul de factoring*, Revista de Drept Comercial nr. 11/2004, pp. 106-113.
8. Pătulea V., Turianu C., *Curs de drept comercial român*, Editura All Beck, Bucureşti, 1999.
9. Popescu T.R., *Dreptul comerțului internațional*, ediția a 2-a, Editura Didactică și Pedagogică, Bucureşti, 1983.
10. Săuleanu L., *Drept bancar și valutar. Drept vamal. Jurisprudență*, Editura Sitech, Craiova, 2005.
11. Smarandache L., Dodocioiu A., *Considerații privind contractul de factoring*, Revista de Științe Juridice nr. 4/2008, pp. 98-105.
12. Stănciulescu L., Nemeș V., *Dreptul contractelor civile și comerciale în reglementarea noului Cod Civil*, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2013.
13. Stănciulescu L., *Curs de drept civil. Contracte*, ediția a 2-a revăzută și adăugită, Editura Hamangiu, Bucureşti, 2014.
14. Ștefănescu B., Rucăreanu I., *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică, Bucureşti, 1983.
15. Turcu I., *Operațiuni și contracte bancare*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 1995.
16. Vartolomei B., *Contractul de factoring*, Editura Lumina Lex, Bucureşti, 2006.